

CAP. II.

*An Medicamentum Ratione
componatur, vel expe-
rientia?*

NEc *h* sola experientia, nec
sola ratio ad inuenienda
remedia sunt satis, sed
vtraq; coniuncta, quod cum de
medicamentis simplicibus ne-
gari non possit, tanto verius est
de compositis, quāto nobis igno-
tior est illa virtus, quę ex mixto-
rum pondere, ac proportionē
resultat. Cumq; *k* virtus com-
positi sit velut scopus cōponen-
tis, qui eam vtiliter applicare
corpori desiderat: diuersus esse
mo-

h 3. Meth. 1.

k 4. comp. per loc. 1.

Medicament. 11

modus non potest, quo medica-
menta componantur, & compo-
sita dignoscantur.

Eos igitur, *m* qui medica-
mentorum compositionem in-
casum, ac formam, insomniaq;
referebant rationem cōtemnen-
tes, non sine causa deridet Ga-
lenus, quandoquidem primos
compositores alicuius gratia
simplicium commixtionem effe-
cisse certum est, ac putasse maio-
rem in compositis ad sanandas
agritudines vim esse, quam in
simplicibus: quod ne somniare
quidem potuissent, nisi aliquas
facultates in simplicibus suppo-
suissent, quibus commixtis ma-
ior quēdam virtus expectari de-
buisse. Siue enim primas qua-
litates ratione didicerimus, seu

A 6 expe-

m L. Comp. per gen. L.

12 *De Composit.*

experientia, seù vtraque: cum
certa demonstratione nobis cõ-
flet, vnam agere in contrariam,
secundũ proportionem sue vir-
tutis, atq; ab illa repati, possu-
mus vnam qualitatem variè ob-
tundere alterius admixtione:
postquam vtriusquè qualitatis
efficacia modo aliquo nobis in-
notuerit.

Sæpè quoquè accidit medica-
mentum simplex passio nō appli-
cari ab causam, ratione magis,
quam sensu cognitam, quod ra-
tionabili mixtione absq; expe-
rientia corrigere possumus: vt si
gula vlcere laboret, & simplex
medicamentum siccans, & ab-
stergens nobis præ manibus sit,
cum necessarium sit, tum ob de-
cliuem gulę ductũ, tum eiusdem
expulsionem, & medicamenti

gra-

Medicament. 13

grauitatem, quam citissimè in
ventriculum delabi quod as-
sumptum est; ac illud quoque
non ignoremus viscida omnia
contactis rebus adhærere, ratio
nos velut manu ducit ad miscen-
dum medicamēto sarcotico ali-
quod viscidum, nè affectam par-
tem citò præterlabatur; sed ali-
quandiu inibi hærens, actionem
suam exserat.

Alia sunt non pauca ratione
nobis explorata, à quibus, si mi-
sceantur, iuuamentum rationa-
biliter expectamus, quamuis si-
mile cōpositum prius experien-
tia non comprobauerimus, vt
inferius apparebit. Rectè ergò
Galenus ^a compositionis medi-
camentorum modum artem ap-
pellat, ac veteres laudat, quod
eam

^a de ther. ad pis. 5. & 1. de ant. 5.

14 De Composit.

eam ex ingredientis cuiusq; natura sint mutuati, ac licet b optimum sit medicamenta iam experta vsurpare, tamen, cum hæc defunt, adeo est hic habitus ad effingenda similia expertis necessarius, vt quidam eo destituti, cum expertorum Pharmacorum apparatus perdidissent, tristitia contabuerint, alij ætate iam ingrauescente, arte informandos sese tradiderint.

Verum, nè quis rationali methodo medicamēta componendi tantum tribuat, vt experientia nihil sibi opus esse arbitretur, tria sunt potissimum, vnde experiētiam adminiculari huic methodo necesse est.

Primo enim c exacta cuiusq; sim-

b 6. comp. per gen. 1.

a 2. comp. per gen. 1.

Medicament. 15

simplicis commiscendi quantitas, ac proportio ante experientiam inueniri nō potest, ^d quemadmodum vis, & facultas iam commixtorum hac sola, certo, & accuratè cognoscitur.

Præterea absq; experientia fieri nequit, vt cuiusq; simplicis gradus euidenter perspectos habeas, ob eam præcipuè causam, quod hi gradus non ad medium ponderis, sed temperiem æqualem ad iustitiam comparantur, cuius latitudo in singulis indiuiduis tanta est, vt non dicam apertè cognosci, sed vix intelligi possit. Exacta autem graduum virtutis, simplicium notitiam, huius esse methodi fundamentum, infrà monstrabitur.

Immo verò ad accuratam medi-

a 4. comp. per gen. 5.

dicamenti compositionem necessaria est quoq; cognitio facultatis excedentis proportionem medij ratione ponderis; quia sicuti temperamentum simplicis estimatur proportionem ad iustitiam respectu corporis, in quo agit, ita respectu alterius simplicis cum quo miscetur, æstimatur ad pondus, cum unum simplex agat in aliud respectu virtutis in eo dominantis supra medium ponderis, quod certè ratione sola definiri, & cognosci non potest.

Deniquè raritas, & densitas, crassities, & tenuitas simplicium, non parum variant modum operandi ipsorum post compositionem, nulla est autem ratio, quæ modum illum materiæ, & quantitatis affectionem plene indica-

Medicament. 17

re nobis valeat . Illud etiam si-
lentio inuoluo , non numquam
simplicia commisceri , vt virtu-
tem occultam , soliquè sensui
manifestam eliciamus , veluti
Alexipharmaca , aut purgatri-
cem , quo in casu non tantum
experientia est opus ad consti-
tuendas simplicium miscendo-
rum facultates , sed etiam ad ip-
sorum proportionem . Hanc ob
causam inquit Auic. e medici-
nam expertam meliorem esse
non experta , quia non expertæ
virtus solum à qualitatibus ma-
nifestis dijudicatur , nescimus
autem quam vim acquirat for-
ma ex compositione resultans ,
atqui in experta vtrumquè no-
bis est exploratum . Valeant
igi-

e lib. 5. in princ. & Gal. 6. compos.
per gen. I.

igitur illi methodi iactatores,
qui suis extemporaneis medi-
camentis proprio Marte fabri-
catis magis fidunt, quam alio-
rum experientia comprobatis,
quæquæ in eo affectu cum ratio-
ne vsurpari possent.

Quod si ad medicamēta com-
ponenda ratione opus est, & ex-
perientia, vtri plus tribuendum
censebimus? Et si seorum, quæ
ratione nobis cognita esse ne-
queunt methodus non est, sed
omnia sunt per experiētiam in-
uenta, quia tamen scire, & quod
fieri oportet id magna res non
est, sed quibus rationibus id ef-
ficiat, id vero scire artificiosum
est, censeo potiore esse ratio-
nem in componendo, quam ex-
pe-

f 13. Method. 6.

g 6. Meth. 1.

Medicament. 19

perientiam, tum quia experientia in inueniendo sine ratione infida est, tum, quia inuentis ratio docet bene vti, ac ea conuenienter permiscere, in quorum virtute dignoscenda rationi experientia opitulatur, vel etiam interdum antecellit.

At in composito iudicando, parem ferè vim habet ratio cum experientia; ijs enim *h* remedijs, quæ vera methodo sunt inuēta, experientia ad certiore fidem debet subscribere, & maximè, quando ratio exactissimam simplicium naturæ cognitionem præscribere nequit. Cum igitur medicamēta methodo componentur, fit què *i* methodus via quædam vniuersalis ducens nos
per

h Ibid.

i 4. Meth. 4.

20 *De Composit.*

per indicationem in notitiam
agendorum, reliquum est, vt in-
quiramus, quæ sint agenda in
hac methodo, & à quibus nobis
insinuentur.

C A P. III.

*Quomodo componendi Me-
thodus constituatur.*

VEl ex ipsa inscriptione cla-
rum est, methodum istam
circa simplicia permiscenda to-
tam occupari, dico autem sim-
plicia, non tantum, quæ arte
non sunt commixta, sed etiam,
quæ arte semel k composita, vl-
terius componuntur. Quare in
hoc differt à medēdi Methodo,
quod hæc circa remedij inuen-
tio-

k *Avic. lib. 5. in princ.*